

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 3621
Tarih : 12.01.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye cezaevlerinde uzun zamandır sorun alanlarının başında gelen sevk ve nakillerin tutuklu ve hükümlülerin taleplerinin dışında bir cezalandırma yöntemi olarak kullanıldığı düşüncesiyle son dönemde cezaevleri arasında kişisel veya kitlesel şekilde artan sevk ve nakillerinin nedenleri ile gerekçelerinin ortaya çıkarılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de cezaevleri konusu her hükümet döneminde sorun alanı olmuştur. İşkence iddiaları, şüpheli ölümler, hücre tipi koğuş sistemiyle mahpusların izolasyonu, uzun tutukluluk hali ve mahpusların talepleri dışında gerçekleştirilen nakiller cezaevlerinin başlıca sorunları olmuştur.

Oysa Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’nin 10/1. maddesi çok açıktır: “Özgürlüklerinden yoksun bırakılan herkese insanca ve kişinin doğuştan sahip olduğu onura saygı gösterilerek davranılır.”

Fakat neredeyse her gün tanık olduğumuz ve 15 Temmuz’dan sonra yapılan tutuklamalar nedeniyle artan nedensiz sevkler nedeniyle bu maddenin sıklıkla ihlal edildiği anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgilenen kurumlara yapılan başvurularda ise 20 Temmuz’da ilân edilen OHAL nedeniyle cezaevleri yönetimlerinin OHAL’i gerekçe göstererek yoğun şekilde sevk kararı aldığı öğrenilmiştir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Zorunlu nedenlerle nakil” başlıklı 56. maddesi şu hükmü taşımaktadır:

“Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlüler, yargı çevresi dışında Adalet Bakanlığınca belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilirler.”

Fakat uygulamada madde bu haliyle uygulanmamaktadır. Özellikle başta HDP olmak üzere politik saiklerle tutuklu veya hükümlü mahpusların bu uygulamaya tabi tutulmasının nesnel bir durum olmadığı aksine bir hükümet politikası olduğu düşüncesini güçlendirmektedir. Yapılan sevklerin maddede belirtildiği gibi “konumlarına uygun” olmadığı da ailesi Diyarbakır’da yaşayan tutuklu Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş’ın Edirne F Tipi Cezaevi’ne gönderilmesi örneğinden de anlaşılmaktadır.

Keza yine ailesinden binlerce kilometre uzaklıktaki Silivri Cezaevi’ne konan 75 yaşındaki Ahmet Türk’ün ancak kamuoyu tepkilerinin ardından Elazığ’a nakledildiği düşünülebilir.

Yine “yer yokluğu” gerekçesiyle Diyarbakır D Tipi Cezaevi’nden yüzlerce mahpusun çeşitli cezaevlerine nakilleri yapılırken, “yer olmayan” aynı cezaevine akabinde başka cezaevlerinden yine yüzlerce mahpusun getirilmesi “zorunlu nakil” uygulamasının ihtiyaçtan olmadığı, bir cezalandırma yöntemi olarak uygulandığını düşündürmektedir.

Kamuoyunun politik mahkûmlar olarak ifade ettiği ve gerekçesiz “zorunlu nakil” uygulamasına maruz bırakılan bu kişilerin siyasi düşünceleri, ailelerinin yaşadıkları bölgeler göz önünde tutulduğunda AIHS’in 14. Maddesi ile 5275 sayılı yasanın 2. Maddesinin ihlal edildiği ve ayrımcılık yapıldığı düşünülmektedir.

Son yıllarda Adalet Bakanlığı'nın doğu ve güneydoğudaki kentlerde çok sayıda kampus tipi, T tipi, D tipi gibi kapasitesi yüksek cezaevleri inşa ettiği düşünülürse 5275 sayılı yasanın 56. Maddesindeki "elverişsizlik" şartının olmadığı ve uygulamanın hukuki zemininin ortadan kalktığı görülmektedir.

Kaldı ki politik gerekçelerle mahpus binlerce insanın "zorunlu nakle" tabi tutulması "adil yargılanma hakkını", "doğal yargıç", "avukata erişim" ve "savunma hakkını" ihlal etmektedir. Bu anlamda mahpusların SEGBİS olarak bilinen yöntemle savunma yapmalarının bir ihlal olduğu gerekçesiyle yapılan başvuruda Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin AİHS'in 6/1. Maddesine atıfla başvuruçuyu haklı bulduğunu anımsatmak elzemdir.

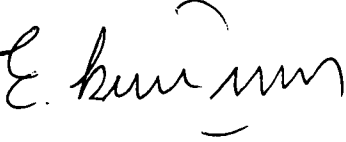
Yanı sıra bu nakillerle mahpusların aileleri de cezalandırılmaktadır. Örneğin ailesi Hakkâri'de yaşayan bir mahpusun Kırıklar F Tipi Cezaevi'ne gönderilmesi Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi'nin 2 Nolu genel kararında "aile bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmelidir" ibaresiyle çelişmektedir.

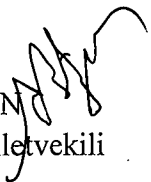
"Zorunlu nakil" uygulamasının hukuki zemininin olmamasının yanı sıra karşılaşılan örneklerde mahpusların sevk sırasında ve cezaevine girişte darp, kelepçeli bekletme, çıplak arama gibi işkence yöntemlerine maruz kaldıkları da anlaşılmaktadır.

Muhatapları ve sonuçları itibariyle HDP üye ve aktivistlerine özel bir uygulama olduğu kaygısını taşıdığımız "zorunlu nakil"lerin gerekçelerinin, yarattığı toplumsal tahribatın ve ikincil travmanın sonuçlarının ortaya çıkarılmasının bir ihtiyaç olduğu düşüncesindeyiz.

Filiz KERESETCIOGLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

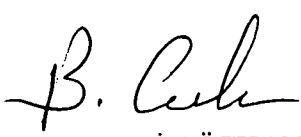

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

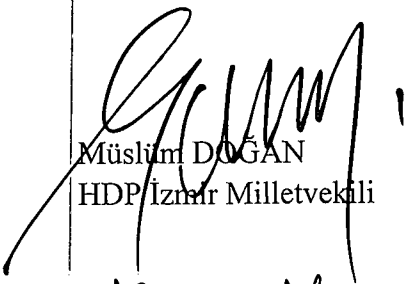

Ayhan BİLGEN
HDP Kars Milletvekili

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

Ayca İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

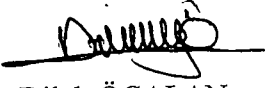
Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

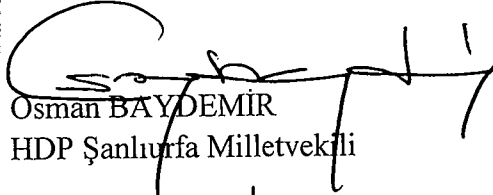
Ferhat ENCÜ
HDP Şırnak Milletvekili

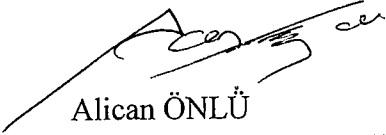
İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

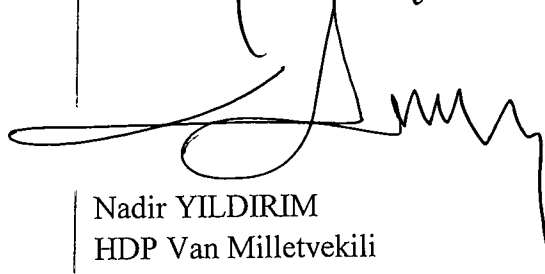
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

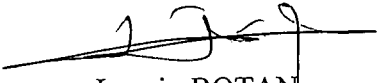
Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

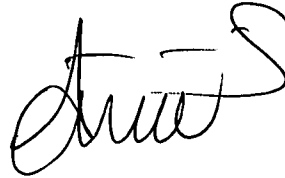
Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili